

**GMINNY
PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI
NA LATA 2007 - 2011**

I. Postanowienia ogólne

1. Ilekroć w niniejszym programie jest mowa o:

- 1) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz.1568)
- 2) programie – rozumie się przez to „GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI NA LATA 2007-2011”
- 3) gminie – rozumie się przez to Gminę Masłów

2. Program ma na celu:

- 1) włączenie problematyki ochrony zabytków do bieżących zadań, wynikających z zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie,
- 2) uwzględnianie uwarunkowań prawnych opieki nad zabytkami,
- 3) rozpoznawanie potrzeb dotyczących podejmowania działań zmierzających do zahamowania procesów degradacji zabytków i doprowadzania do poprawy stanu ich zachowania,
- 4) eksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- 6) tworzenie warunków współpracy z właścicielami zabytków dla zapewniania ich opieki.

II. Posiadana dokumentacja dotycząca dóbr kultury w gminie

1. „Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Masłów”

Zmiana Studium opracowana została w 2006 r. przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach. Rada Gminy Masłów przyjęła „Zmianę Studium...” uchwałą nr XLVII/382/2006 w dniu 19 października 2006r.

Ustalenia „Zmiany Studium...” obejmują:

- cele rozwoju gminy oraz uwarunkowania ich realizacji,
- politykę rozwoju przestrzennego,
- katalog miejscowych planów,
- priorytety strategiczne gminy Masłów do roku 2020.

Stosowne miejsce w wymienionym dokumencie zajmuje problematyka środowiska kulturowego, w tym:

- stref ochrony konserwatorskiej,
- obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- stanowisk archeologicznych w gminie,

- pomników przyrody i obszaru chronionego krajobrazu.

W wyszczególnionych rozdziałach zawarte zostały elementy stanu zachowania poszczególnych obiektów wraz z wykazem działań, które są postulowane dla zachowania walorów kulturowych gminy. Wymieniono obiekty, które kwalifikują się do wpisu w rejestrze zabytków oraz obszary, którym gmina może nadać status prawem chronionego krajobrazu, użytku ekologicznego lub też stanowiska dokumentacyjnego.

Przede wszystkim wyznaczono miejsca i zakres współdziałania w zakresie ochrony środowiska kulturowego z wojewódzkim konserwatorem zabytków, nadzoru archeologicznego, wojewodą.

2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W czasie opracowania programu gmina nie posiada jeszcze uchwalonych i ogłoszonych planów zagospodarowania przestrzennego, chociaż przygotowane zostały ich projekty dla wszystkich sołectw w gminie.

Ich wejście w życie jako przepisów prawa miejscowego nastąpi prawdopodobnie w 2008r. Analiza treści zapisów i rysunku poszczególnych projektów planów zagospodarowania przestrzennego wykazuje zgodność z kierunkami zapisanymi w dokumentach wymienionych wcześniej. Ponadto w procesie planistycznym uzyskano uzgodnienie projektów od wojewódzkiego konserwatora zabytków, co świadczy o tym, że gmina zamierza kontynuować swoje działania w płaszczyźnie ochrony środowiska kulturowego w tym ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Będzie to miało istotne znaczenie dla określenia działań priorytetowych i bieżących w dalszej części programu.

III. Katalog zabytków w gminie z uwzględnieniem stanów własnościowych

1. W Urzędzie Gminy Masłów zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy prowadzona jest od roku 2003 gminna ewidencja zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

Kartoteka adresowa obejmuje następujące zabytki:

Lp.	Nazwa zabytku	Nr rej.	Miejsce położenia	Własność gruntów, na których położony jest zabytek
1	Zespół Kościoła Parafii pw. Przemienienia Pańskiego		Masłów Pierwszy	Parafia pw. Przemienienia Pańskiego w Masławie
2	Zespół Kaplicy pw. Św. Józefa Robotnika	530	Wola Kopcowa	Parafia pw. Przemienienia Pańskiego w Masławie
3	Kaplica – Stara Wieś	1028	Domaszowice – Stara Wieś	Parafia bł. Wincenta Kadłubka w Domaszowicach

Kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego w Masławie Pierwszym.

Parafia Przemienienia Pańskiego została erygowana 19.IV.1918 r. przez Bpa Augustyna Łosińskiego, wydzielono ją z macierzystej parafii Św. Wojciecha w Kielcach. Kościół murowany zbudowano w latach 30-tych XX wieku na podstawie projektu architekta Jana Sasa – Zubrzyckiego, na miejscu drewnianego kościoła z 1835 r. Omawiany kościół był konsekrowany 5.VI. 1960 r. przez bpa Jana Jaroszewicza. Obiekt ten remontowano kilkakrotnie w 1977 r. i w 1983 r. Kapitałny remont organów przeprowadzono w 1992 r., natomiast polichromię odnowiono w 1993 r. Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego jest

usytuowany na niewielkim wzniesieniu. Wspaniałej iluminacji kościoła gmina zawdzięcza wygraną w konkursie „Na najlepiej oświetloną gminę roku 2003”.

Kaplica p.w. Św. Józefa Robotnika (nr rej. 530), opracowano na podstawie karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa oprac. przez mgr Annę Adamczyk IX 1996 r.

Występuje kilka teorii lokalizacji omawianej kaplicy. Pierwsza z nich głosi, iż kaplica ta stała w XIX w. na tzw. Kopcówkach koło Cedzyny, skąd przeniesiono ją w obecne miejsce w połowie stulecia. Druga teoria wiąże powstanie kaplicy z działalnością kanonika katedry kieleckiej – księdza Józefa Ćwiklińskiego, którego inicjatywie przypisuje się powstanie ok. 13 kaplic w okolicach miasta Kielce, m.in. tej, w woli Kopcowej.

Z dniem 17 kwietnia 1918 r. Wola Kopcowa przestała należeć do parafii katedry kieleckiej i przeszła w obręb tworzonej wówczas parafii w Masłowie

Jest to kaplica drewniana, bezstyłowa o konstrukcji zrębowej, z zewnątrz szalowana deskami, wewnątrz otynkowana. Posiada krokwiowo – jętkową konstrukcję dachu. Na dachu pokrytym gontem wznosi się sześcioboczna sygnaturka i cebulasty hełm blaszany z krzyżem. Omawiana kaplica jest jednonawowa. Do prostokątnej nawy przylega zamknięte trójbocznie prezbiterium. Przy kaplicy znajdują się dwie małe przybudówki – od pn. – zakrystia a od zach. – kruchta frontowa. Wewnątrz znajduje się obraz Matki Boskiej Częstochowskiej w klasycystycznej oprawie.

Obecne ogrodzenie kaplicy wzniesiono ok. 1992 r. Jest ono półpełne, obłożone piaskowcem z niską podmurówką, na której znajdują się czworoboczne słupy, między nimi przeszła ze sztachet. Od południowej strony kaplicy znajdują się dwie stare lipy.

Kaplica w Domaszowicach – Starej Wsi, opracowano na podstawie karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa wypełnionej przez Krystynę Kotulę VI 1983 r.

Kaplica ta jest jedną z 13 kaplic ufundowanych przez wspomnianego wyżej ks. Ćwiklińskiego, prałata, scholastyka katedry kieleckiej, który w latach 80-tych rozbudowywał kościół św. Wojciecha w Kielcach, do parafii którego w 1889 r. została włączona omawiana kaplica. Obiekt ten posiada cechy budownictwa miejscowego oraz neogotyku (wieża). Ma duże walory krajobrazowe.

Kaplica leży w rozwidleniu drogi tworzącym mały plac otoczony od: zachodu i południowego wschodu zagrodami wiejskimi, od południa niezabudowany, stąd roztacza się rozległy widok. Ta orientowana kaplica, pierwotnie cmentarna leży na małym, zadrzewionym cmentarzu, otoczonym murem. Przy murze, na kamiennym postumencie znajduje się żeliwny krucyfiks.

Omawiany zabytek został założony na planie leżącego prostokąta z węższym, półkoliście zamkniętym prezbiterium, 3 kondygnacyjną wieżyczką od zachodu i zakrystią przylegającą do południowej ściany prezbiterium. Zróżnicowanie przestrzenne bryła zawdzięcza różnicom wysokości pomiędzy nawą a zakrystią.

Wieżba jest konstrukcji krokwiowej, dach pokryty jest blachą ocynkowaną.

Wewnątrz znajdują się ołtarze drewniane, w ołtarzu w prezbiterium jest współczesny obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, w ołtarzu poł. – obraz Św. Franciszka, w ołtarzu półn. – Św. Floriana. Przy wejściu znajduje się kropielnica z piaskowca, ponad nią tablica pamiątkowa.

2. Posiadana w Urzędzie gminy dokumentacja kwalifikuje niektóre obiekty zabytkowe do ochrony mimo, że nie są wpisane do rejestru zabytków. W tej grupie znalazły się głównie :

- budynki: chałupy, domy
- obiekty sakralne : krzyże przydrożne, kapliczki, figury, kaplice cmentarne, nagrobki

W gminie jest łącznie ponad 30 obiektów zakwalifikowanych do wymienionej grupy.

W programie nie wymienia się wszystkich tego typu obiektów z różnych względów. Po pierwsze inwentaryzacja była sporządzana na podstawie ewidencji WKZ w Kielcach, stan na 2004 r., i z uwagi na upływ czasu wymaga weryfikacji. Po drugie nie są znane stany własnościowe gruntów, na których posadowione są obiekty co wymaga konfrontacji dokumentacji z danymi ewidencji gruntów.

3. W dokumentacji wyróżniono również obiekty o wartościach kulturowych reprezentujące walory regionalne. W tym zakresie sprawy opiniowania zmian modernizacyjnych i remontowych leżą wyłącznie w gestii samorządu gminy, gdyż są położone poza strefami ochrony konserwatorskiej.

Do tej grupy należą głównie budynki-chałupy, domy z XX wieku. Również w opisanej grupie występuje brak rozeznania własnościowego gruntów oraz potrzeba potwierdzenia aktualności wykazu.

IV. Zestawienie celów priorytetowych i zadań do realizacji w zakresie opieki nad zabytkami

1. Aktualizacja i uzupełnienie bazy danych

- 1.1 Dokonanie przeglądu w terenie z udziałem Rady sołeckiej w każdym sołectwie i weryfikacja posiadanych wykazów
- 1.2 Kwalifikacja obiektów pod kątem stanu estetycznego
- 1.3 Wykonanie dokumentacji fotograficznej wszystkich istniejących obiektów
- 1.4 Uzupełnienie kart ewidencyjnych obiektów o uzyskane dane i dokumentację fotograficzną

2. Określenie stanów własnościowych obiektów

- 2.1 Ustalenie szczegółowej lokalizacji obiektów na działkach gruntu
- 2.2 Nawiązanie współpracy ze Starostwem Powiatowym w Kielcach w celu ustalenia właściciela lub użytkownika
- 2.3 Naniesienie ustalonych danych własnościowych obiektów do kart ewidencyjnych

3. Określenie stanów technicznych obiektów

- 3.1 Nawiązanie współpracy z Powiatowym organem nadzoru budowlanego w celu ustalenia stanu technicznego zinwentaryzowanych obiektów
- 3.2 Naniesienie wniosków i opinii w sprawie dalszej kwalifikacji obiektów do gminnej ewidencji dóbr kultury
- 3.3 Określenie niezbędnych prac rewitalizacyjnych obiektów, określenie szacunkowej wartości ich przeprowadzenia

4. Bieżąca aktualizacja ewidencji dóbr kultury w gminie

- 4.1 Wprowadzanie zmian dotyczących rozbiórek, modernizacji i remontów obiektów
- 4.2 Wprowadzanie zmian dotyczących stosunków własnościowych

5. Dokonanie podziału dóbr kultury na kategorie i opracowanie zasad opieki nad nimi

- 5.1 Nawiązanie współpracy z wojewódzką służbą ochrony zabytków i dokonanie wspólnej oceny w kontekście przeprowadzonej inwentaryzacji
- 5.2 Poinformowanie właścicieli obiektów o ich zakwalifikowaniu oraz o wymogach w zakresie opieki nad nimi
- 5.3 Dostosowanie przepisów prawa miejscowego

6. Skierowanie wniosków o wpisanie niektórych wybranych obiektów do rejestru zabytków

- 6.1 Uwzględnienie innych wniosków sformułowanych w toku przeglądów i inwentaryzacji

7. Podejmowanie działań w zakresie odnowy zabytków

- 7.1 Pozyskiwanie środków zewnętrznych na odnowę zabytków będących własnością gminy
- 7.2 Informowanie innych właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na odnowę zabytków.

8. Określenie zasad udostępniania zabytków w celach turystycznych

- 8.1 Ustalenie z właścicielami wykazu obiektów udostępnianych w celach turystycznych
- 8.2 Oznakowanie obiektów udostępnianych w celach turystycznych
- 8.3 Opracowanie tablic informacyjnych zamieszczonych na zewnątrz obiektów zawierających podstawowe dane historyczne o obiekcie

9. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

- 9.1 Włączenie tematyki ochrony dóbr kultury do zajęć szkolnych w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez gminę
- 9. Publikacja materiałów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w prasie lokalnej i na stronie internetowej gminy Masłów.

10. Organizacja i sposób ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

W 2005r. został opracowany odrębny „Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej Gminy Masłów”. Plan ten został wykonany na potrzeby obrony cywilnej Gminy Masłów, uzgodniony ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i następnie zatwierdzony przez Starostę Kieleckiego.

V. Postanowienia końcowe

- 1. Sprawozdanie z realizacji programu sporządzone przez Wójta Gminy Masłów po 2 latach od jego uchwalenia, przedstawione będzie Radzie Gminy.
- 2. W sprawach nie uregulowanych w programie mają zastosowanie obowiązujące przepisy prawa.

Przewodnicząca Rady Gminy Masłów

/-/ Genowefa Jaros